

- WIŚNIEWSKI B. 2004. *Batozonellus lacerticida* (Pallas, 1771) nastecznik żółtoskrzydły. In: GŁOWACIŃSKI Z., NOWACKI J. (Eds.). Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce. IOP PAN, Poznań – Kraków.
- WIŚNIEWSKI B. 2009. Spider-hunting wasps (Hymenoptera: Pompilidae) of Poland. Diversity, identification, distribution. Wyd. Ojcowskiego Parku Narodowego, Ojców.
- WOLF H. 1971. Prodrómus der Hymenopteren der Tschechoslowakei. Pars 10: Pompiloidea. Acta faun. entomol. Mus. Nat. Pragae, 14, suppl. 3: 1-73.

Summary

Batozonellus lacerticida (Pallas, 1771) is recorded from eastern Poland. One specimen was collected in Sobibór railway station in well insulated embankment with xerothermic vegetation in pine forest. Additionally new records from south-western Bulgaria (Melnik) and eastern Greek mainland (Kokkino Nero) are provided.

Adresy autorów:

Jan Tatur-Dytkowski
e-mail: tatur.dytkowski@gmail.com

Marek Hołowiński
Polna 5, 22-235 Hańsk
e-mail: holowinskim@tlen.pl

Marek Adamski, Jacek Wendzonka

PIERWSZE STWIERDZENIE GMACHÓWKI RUCHLIWEJ *COLOBOPSIS TRUNCATA* (SPINOLA, 1808) (*HYMENOPTERA*, *FORMICIDAE*) W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

THE FIRST RECORD OF *COLOBOPSIS TRUNCATA* (SPINOLA, 1808) (*HYMENOPTERA*, *FORMICIDAE*) IN LUBUSKIE VOIVODESHIP

Gmachówka ruchliwa (małpeczka kusa) *Colobopsis truncata* (Spinola, 1808) to jedyny reprezentant rodzaju w Europie. Jest gatunkiem termofilnym, nadrzewnym, związanym z jasnymi i suchymi lasami liściastymi, preferuje głównie rzadko rosnące dęby (*Quercus*). Kolonie zakładane w martwych gałęziach żywych drzew liczą sobie do 500 osobników (Czechowski et al. 2012). Cechą charakterystyczną królowych i kasty żołnierzy jest spłaszczenie przedniej części głowy, dzięki czemu posiada ona formę zatyczki służącej do blokowania otworu wejściowego gniazda (fot. 1).

Gmachówka ruchliwa jest gatunkiem śródziemnomorskim, zasiedlającym głównie Europę południową i część Afryki północnej, Azję Mniejszą, Kaukaz i bliski wschód. W Polsce znany z jedenastu stanowisk. Po raz pierwszy wykazano go w 2006 roku z Wrocławia na Dolnym Śląsku

Fot. 1. Głowa samicy gmachówki kusej *Colobopsis truncata* (fot. J. Wendzonka).
Photo 1. Head of female *Colobopsis truncata* (photo by J. Wendzonka).

(Borowiec 2007). Drugiego stwierdzenia dokonano rok później, na obszarze Niziny Wielkopolsko – Kujawskiej, na Dębach Rogalińskich w Rogalińskim Parku Krajobrazowym (Suchocka et al. 2008). Kolejne doniesienia pochodzą także z Dolnego Śląska: z Wrocławia i okolic (Borowiec 2009), Ślezańskiego Parku Krajobrazowego (Salata i Borowiec 2016) i Dąbrowy k. Opola (Salata et al. 2018). Wzmiankowany był także z Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (Czechowski et al. 2012).

Niniejsza notatka przedstawia pierwsze stanowisko w województwie lubuskim.

- Nizina Wielkopolsko – Kujawska, Słubice, UTM VT97, 52°20'10"N, 14°34'35"E, tereny łąk zalewowych Odry, ok. 100 metrów od granic rezerwatu przyrody „Łęgi koło Słubic”. Stanowisko położone jest w granicach dwóch obszarów sieci Natura 2000: „Dolina Środkowej Odry” PLB080004 oraz „Łęgi Słubickie” PLH080013; 07 VIII 2021 - 1♀ chodząca po gałęzi dębu, leg. M. Adamski, det. et coll. J. Wendzonka. Okaz został zdeponowany w Zbiorach Przyrodniczych UAM.

Gatunek najprawdopodobniej rozszerza swój zasięg w Polsce (Salata et al. 2018). Pomimo nietrudnej identyfikacji, wymaga jednak kierunkowych poszukiwań ze względu na tryb życia i przywiązania środowiskowe. Dziękujemy Recenzentom, a w szczególności Sebastianowi Salacie, za cenne uwagi do tekstu.

LITERATURA

- BOROWIEC M.L. 2007. *Camponotus truncatus* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera: Formicidae) – ant species new to Poland. Pol. pis. entomol. 76: 41-45.
- BOROWIEC M.L. 2009. Nowe stanowiska mrówki *Camponotus truncatus* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera: Formicidae) we Wrocławiu i okolicach. Wiad. Entomol. 28, 3: 200.

- CZECHOWSKI W., RADCHENKO A., CZECHOWSKA W., VEPSÄLÄINEN K. 2012. The ants of Poland with reference to the myrmecofauna of Europe. Fauna Poloniae, Vol. 4, NS. Natura Optima Dux Foundation.
- SALATA S., BOROWIEC L. 2016. Ślęza Landscape Park – a hot-spot of ant biodiversity in Poland (Hymenoptera: Formicidae). Acta entomol. sil. 24 (online 002): 1-13.
- SALATA S., ŻURAWLEW P., KOWALCZYK J., K. 2018. Nowe dane o rozmieszczeniu wybranych gatunków mrówek (Hymenoptera: Formicidae) w Polsce. Wiad. Entomol. 37, 1: 46-53.
- SUCHOCKA H., CZECHOWSKI W., RADCHENKO A. 2008. Second report on the occurrence of *Camponotus truncatus* (SPINOLA) (Hymenoptera: Formicidae) in Poland, with a key to the Polish species of the genus *Camponotus* Mayr. Fragm. Faun. 51, 1: 9-13.

Summary

Colobopsis truncata (SPINOLA, 1808) is a rare species of ant, known in Poland only from eleven localities. This paper presents another locality from western part of Poland. One female was found in Słubice, on oak branch near Odra river, in Natura 2000 sites: PLH080013 Łęgi Słubickie and PLB080004 Dolina Środkowej Odry.

Adresy autorów:

Marek Adamski
os. Słowiańskie 7d/3, 69-100 Słubice
e-mail: trepik302o2.pl

Jacek Wendzonka
Zbiory Przyrodnicze, Wydział Biologii UAM
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 6, 61-614 Poznań
e-mail: setauron@gmail.com

Małgorzata Łaciak, Tomasz Łaciak

PIERWSZE STWIERDZENIA GNIEWOSZA PLAMISTEGO *CORONELLA AUSTRIACA* W REJONIE CIĘŻKOWIC I BOBOWEJ (POGÓRZE ŚRODKOWOBESKIDZKIE)

First records of smooth snake *Coronella austriaca* in the area of Ciężkowice and Bobowa (The Central Beskidian Piedmont)

Gniewosz plamisty *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768) jest niejadowitym wężem z rodziny połozowatych. Uznawany za gatunek rzadki i krytycznie zagrożony (Najbar 2012). Od 1952 roku podlega ochronie ścisłej; w *Polskiej czerwonej księdze zwierząt* posiada status gatunku